

Název práce: Páter Franz Schneider (1794 – 1858). Portrét bolzanovce

Autor práce: Anna Pichnerová

Jméno a pracoviště oponenta: Mgr. Marcela Zemanová, Ph.D.

Aktuálnost zvoleného tématu:

Volbu tématu je třeba jednoznačně kvitovat, neboť studentka zpracovala biografii významné, leč poněkud zapomenuté osobnosti z bolzanovského okruhu. Tzv. bolzanisté představují důležitý fenomén předbřeznových Čech, který ovlivňoval sociokulturní a duchovní prostor hluboko do druhé poloviny 19. století, a proto si zaslouží oprávněně badatelskou pozornost. O to více těší, že studentka zvolila interdisciplinární přístup k danému tématu a podtrhla tak mnohovrstevnatost a přesahy tzv. bolzanismu.

Slovní hodnocení (teoretická a metodologická východiska, kritická analýza, vlastní přínos práce):

Autorka svou biografii staví na mezioborovém přístupu, který má přesahy do dějin filosofie a literární vědy. Práce je logicky strukturovaná, autorka v úvodu seznamuje s hlavními badatelskými otázkami a hypotézami, dále představuje svá metodologická a heuristická východiska. Hlavní část pak tvoří biografie Franze Schneidera a poměrně podrobný rozbor jeho díla, na jehož základě v závěrečné části autorka reflektuje své úvodní hypotézy, formuluje nové otázky a zodpovídá je. Za všechny – v duchu „druhého života“ Franze Schneidera zmiňuje proces „zapomínání“ na něj. Autorka Schneidera prezentuje i v rámci určité sociální sítě, v níž fungoval: tedy jako významného bolzanistu, pedagoga, katechetu a zpovědníka, který se pohyboval jak v prostředí české aristokracie (zejména děčínští Thunové, kdy nejbližší měl k bolzanovskému kruhu Lev Thun, jenž se jimi jako ministr vyučování a kultu v 50. letech 19. st. obklopil na ministerstvu), tak domácí intelektuální a vlastenecké elity (Palačtí, Riegrovi).

Jako velké pozitivum práce musím rozhodně vyzdvihnout autorčinu potřebu nastolovat a zodpovídat četné otázky a problémy, které vyvstávají na půdorysu historické biografie a textové analýzy Schneiderova díla, a které jasně svědčí o autorčině schopnosti kritického myšlení. Samozřejmě jakkoli by se dalo o některých závěrech polemizovat či diskutovat.

Osobně bych se pozastavila jen u závěrečné otázky, zda „lze bolzanovství skutečně označit za čistě osvícenský směr?“ Autorka zde proti sobě staví (pozdní) osvícenství a romantismus. Nicméně osobně bych ji chtěla v budoucích úvahách o tématu navést rovněž k možnosti nahlížet Bernarda Bolzana (jako filosofa – podobně jako kupř. J. F. Herbarta) a Franze Schneidera (duchovního i literárního autora) spíše v intencích biedermeieru jako určitého ideového a hodnotového proudu 1. poloviny 19. století ve středoevropském prostoru. Odpovídá tomu nejen pevné ukotvení Franze Schneidera jako českého Němce (s termínem Čechoněmec bych byla opatrná) v pozicích zemského patriotismu, které studentka několikrát zdůrazňuje, ale určitá myšlenková schémata jeho děl, v nichž je, stejně jako ve Schneiderově životě a duchovním i pedagogickém působení patrné myšlení středu, vymezení se proti extrémům, idea společenské rovnováhy, kult rodiny, soulad s přírodou a respekt k její živelnosti atd. Svědčí o tom ostatně i ukázky Schneiderova, resp. Bolzanova díla v příloze práce.

Je třeba konstatovat, že zdánlivě snadný „žánr“ biografie zvládla studentka výborně, dokázala si udržet kritický odstup ke zkoumané osobnosti, vyvarovala se patosu či tendenčnosti a díky interdisciplinárnímu přístupu tak nabídla hned několik úhlů pohledu na zkoumanou historickou osobnost a dobu.

Vlastní přínos práce:

Práce je první ucelenou biografií významného bolzanisty Franze Schneidera. Nejedná se však o klasický oslavný medailonek výtečníka 19. století, ale o promyšlený, na interdisciplinárním přístupu založený, zralý a sevřený text, který by měl být zcela jistě publikován.

Práce s prameny a literaturou (aktuálnost, vhodný výběr titulů, citace):

Studentka svůj výzkum staví na obdivuhodné pramenné základně, orientuje se v odborné literatuře, i když by ji mohla využít důsledněji (určitě kupř. práce E. Wintera). Je třeba kvitovat její jazykové schopnosti při práci s německy psanými prameny.

Formální náležitosti textu (gramatika a stylistika, grafická úprava):

Text je psán čtivě a vyzrálé, více méně bez pravopisných chyb (jen drobnost u psaní velkých písmen, kupř. „Českých“ Němců/). Překlepů se vyskytuje vskutku naprosté minimum (kupř. ve jménech citovaných autorů, či nesmyslné „V“ hned v nadpisu práce dané patrně kopírováním z jiného souboru). Na škodu by nebyla jistě i větší důslednost v užívání kurzívy či dlouhých a krátkých pomlček, ale to se jedná skutečně o marginálie.

V práci je citelná občasná zkratkovitost, způsobená s nejvyšší pravděpodobností krácením či adaptací původního delšího textu (zejména co se úvodní srovnávací hypotézy Schneidera a Schneidera jako postavy v Arbesově romanetu *Ukřižovaná týče*). To však textu neubírá na kvalitě.

Autorce se jen nepodařilo udržet určitou citační kázeň v poznámkovém aparátu (chybí tečky na konci citace-věty, jinde po tečce následuje malé písmeno atd.) – rozhodně by práci prospělo rovněž důsledné využívání zkrácených citací.